

I. Contexto macroeconómico

- En 2025 a economía mundial mantén un crecemento moderado, arredor do 3,4 %, pero desigual: as economías avanzadas medran pouco mentres as emerxentes, especialmente Asia, lideran a expansión.
- A inflación continúa en niveis reducidos tras os máximos de 2022, aínda que por riba dos obxectivos dos bancos centrais. Isto permite iniciar baixadas graduais dos tipos de xuro, malia que o financiamento se mantén restritivo.
- Os mercados financeiros evolucionan positivamente, impulsados polas expectativas de baixadas de tipos e polo dinamismo das empresas tecnolóxicas vinculadas á intelixencia artificial.
- A débeda pública mundial segue sendo unha vulnerabilidade importante, arredor do 93 % do PIB global, polo gasto acumulado desde a pandemia e os maiores custos de financiamento.
- España mantén un crecemento sólido nun contexto europeo feble: o PIB medra (un 2,8 %), apoiado na demanda interna, o consumo e o emprego, pero menos que en 2024.
- O mercado laboral español mellora, con máximos de ocupación e paro por debaixo do 10 %, a pesar de que persisten problemas estruturais como a baixa produtividade, o paro xuvenil e as diferenzas territoriais.
- A economía mundial atravesa cambios estruturais profundos: dixitalización, intelixencia artificial, transición enerxética e reorganización das cadeas globais de valor.
- A globalización faise máis fragmentada: gañan peso a seguridade económica, a autonomía estratéxica e a redución da dependencia exterior; o que pode facer o comercio máis custoso e desigual.
- A Axenda 2030 continúa en risco: os avances cara aos ODS son insuficientes en termos de redución da pobreza, a fame, a desigualdade e o cambio climático debido aos conflitos, á falta de financiamento e á debilidade da cooperación internacional.

Introdución

En 2025 o contexto internacional caracterízase por unha relativa estabilidade macroeconómica que convive con importantes incertezas estruturais. Tras experimentar perturbacións de gran magnitude (como a pandemia da COVID-19, a crise enerxética derivada da guerra en Ucraína e o forte aumento da inflación global), a economía mundial entra nunha fase de crecemento moderado. Porén, neste desempeño global persisten profundas desigualdades na evolución das economías avanzadas e das economías de mercados emerxentes e en desenvolvemento.

En 2025 a inflación global modérase, o que permite iniciar un proceso gradual de relaxación da política monetaria nalgúns países das economías avanzadas. Durante o período 2022-2023 viviuse un proceso de endurecemento monetario: a inflación (que alcanzou niveis moi elevados tras a pandemia, debido aos problemas nas cadeas de subministración, ao encarecemento da enerxía e ao forte crecemento da demanda) obrigou os principais bancos centrais a subir os tipos de xuro de forma rápida e coordinada, marcando o final do longo período de tipos de xuro extremadamente baixos que caracterizaran a economía internacional desde a crise financeira global de 2008. En 2025 os tipos de xuro comezan a diminuír, aínda que se manteñen en niveis relativamente altos en comparación co período previo á pandemia; o que continúa limitando o crecemento do crédito e condicionando as decisións de investimento das empresas e dos fogares.

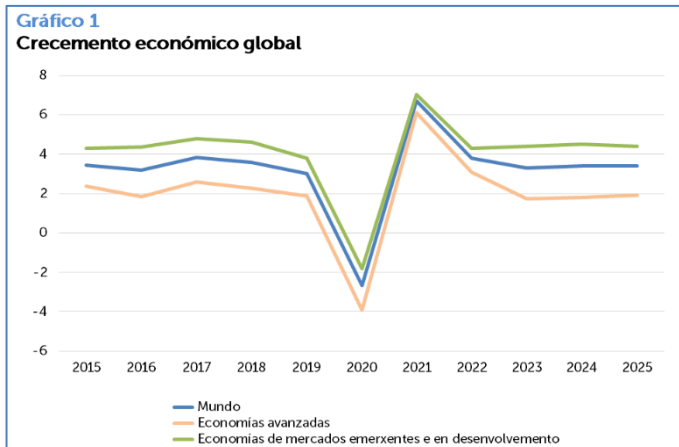
A economía mundial enfróntase a profundas transformacións estruturais. Por un lado, a dixitalización e o rápido desenvolvemento da intelixencia artificial están modificando os procesos produtivos e a organización do traballo en moitos sectores. Ademais, a transición enerxética e os compromisos internacionais para reducir as emisións de gases de efecto invernadoiro están impulsando importantes cambios nos sistemas enerxéticos e nas estratexias industriais de moitos países. Estas transformacións prodúcense nun contexto internacional caracterizado por unha crecente fragmentación xeopolítica e económica que leva a reforzar a autonomía estratéxica dos países e a remodelar as cadeas globais de valor.

Malia as dificultades, o crecemento económico mundial continúa sendo positivo e relativamente estable, impulsado, sobre todo, polo dinamismo das economías emerxentes. Porén, persisten importantes desafíos en materia de desigualdade económica, sostibilidade ambiental e cooperación internacional, que condicionan o avance cara aos obxectivos de desenvolvemento sostible (ODS) establecidos na Axenda 2030.

As variables macroeconómicas

Crecemento

A economía mundial mantén en 2025 un crecemento moderado nun contexto de progresiva estabilización tras as perturbacións económicas rexistradas a comezos da década. Logo da contracción provocada pola pandemia, a forte repunta posterior e o episodio de elevada inflación, a actividade global entra nunha fase de expansión máis contida, con taxas de crecemento inferiores ás observadas en etapas anteriores, pero aínda positivas.

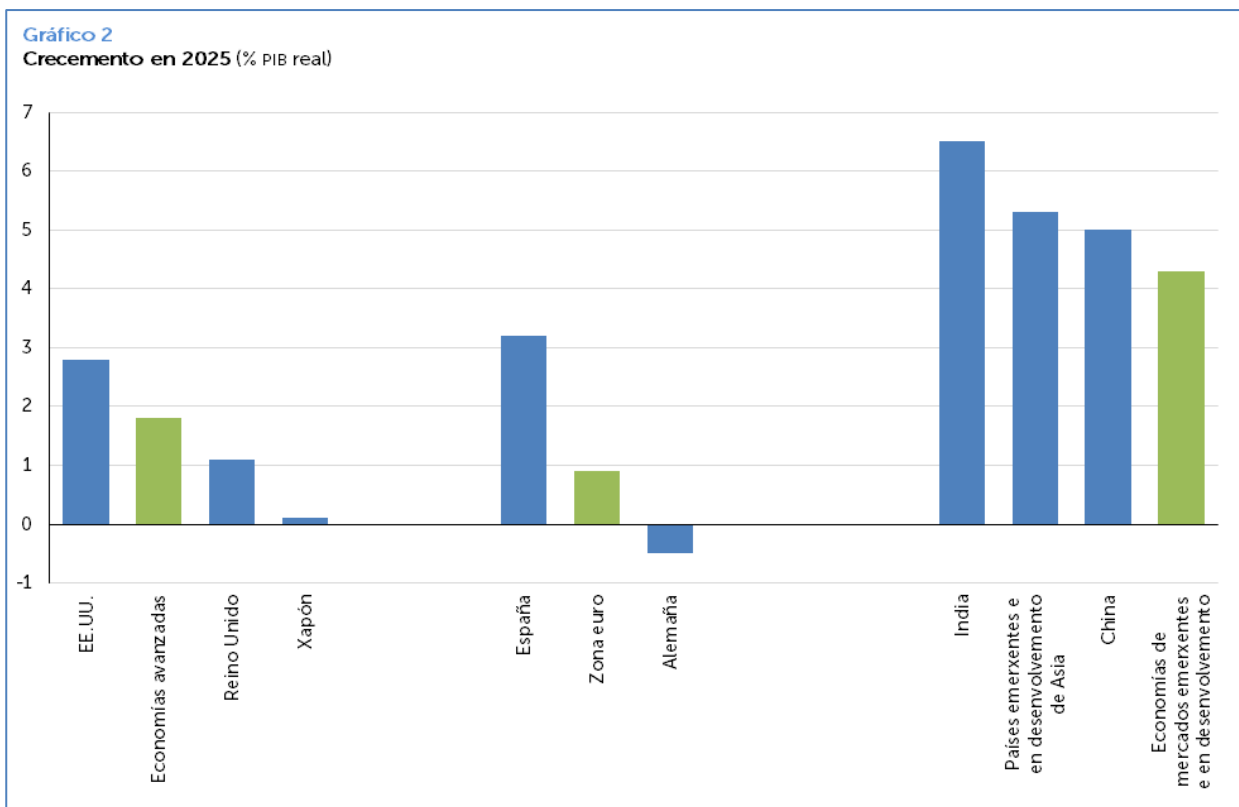

Segundo os datos do Fondo Monetario Internacional (FMI), que se recollen no gráfico 1, o aumento do PIB mundial en termos reais sitúase arredor do 3,4 % en 2025, unha cifra similar á rexistrada en 2024. Este dato reflicte unha economía global que conserva capacidade de crecemento, mais dentro dun escenario marcado por diversos factores de incerteza, como as tensións xeopolíticas, o elevado endebedamento público e privado, a fragmentación comercial e unhas condicións financeiras que seguen sendo restritivas en moitas economías.

O crecemento mundial non é homoxéneo. As economías avanzadas presentan unha expansión máis limitada, do 1,9 % en 2025, mentres que as economías emerxentes e en desenvolvemento manteñen un maior dinamismo, cunha taxa do 4,4 %. Esta diferenza confirma o peso ascendente dos mercados emerxentes na actividade económica internacional, especialmente en Asia, onde continúan destacando China e India como dous dos principais motores do crecemento mundial.

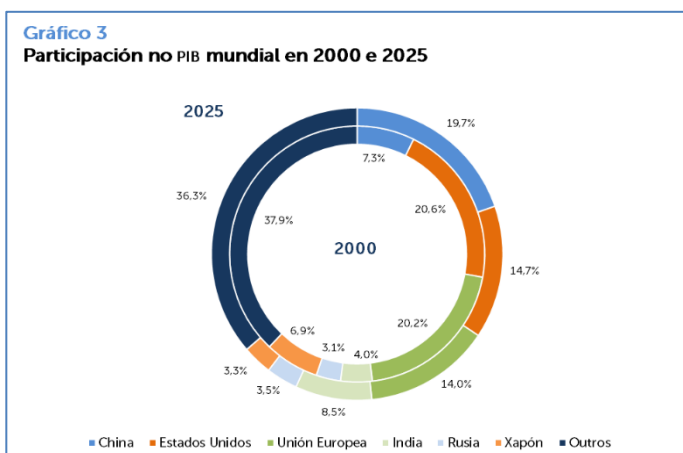
As diferenzas son incluso maiores entre países. O gráfico 2 recolle esta diversidade. Dentro das economías avanzadas, Estados Unidos rexistra unha taxa do 2,1 % en 2025, apoiado pola fortaleza relativa do consumo privado e do mercado laboral, mentres que Reino Unido ou Xapón medran por debaixo da media do grupo.

A zona euro, pola súa parte, amosa unha evolución máis débil, cun crecemento do 1,4 %, afectada polo menor dinamismo industrial, a moderación do investimento e os efectos acumulados do endurecemento monetario. Tamén aquí se aprecian diferenzas importantes: Alemaña apenas progresa un

0,2 %, mentres que España se sitúa por riba das principais economías europeas, cunha expansión do 2,8 %.

No bloque de economías de mercados emerxentes e en desenvolvemento as diferenzas son aínda maiores. Por riba da media destaca India, que cun 7,6 % consolida o seu papel como un dos principais polos de expansión económica global grazas a unha poboación nova que favorece o consumo e a dispoñibilidade de man de obra, e a un investimento público que potenciou tecnoloxía e servizos. De igual modo, sobre a media sitúanse as economías de mercados emerxentes e en desenvolvemento de Asia e China, que, malia os retos estruturais relacionados co sector inmobiliario, a demanda interna e o envellecemento demográfico, alcanzan unha taxa do 5 %. Estas cifras contrastan co limitado crecemento de Rusia (1 %), como consecuencia das sancións internacionais, a guerra e o descenso do investimento exterior; e o de México (0,6 %), que sofre as consecuencias dun investimento débil, unha baixa produtividade e serios problemas en infraestruturas e seguridade.

A distinta evolución dos países modifica a distribución da produción a nivel mundial. O gráfico 3 mostra como o peso relativo se despraza desde as economías avanzadas tradicionais cara ás economías emerxentes. A pesar de que Estados Unidos e a Unión Europea continúan sendo actores relevantes, a súa participación no PIB mundial é menor que hai un lustro, mentres India dobra a súa participación e China case a triplica.

En síntese, o panorama económico global de 2025 caracterízase por unha expansión moderada, desigual e condicionada

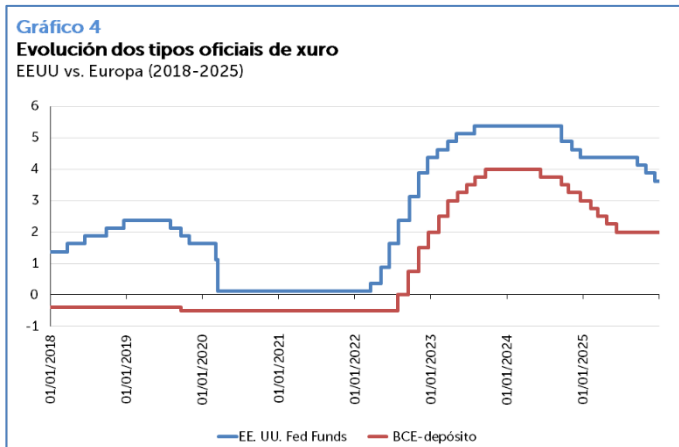
por riscos persistentes. A economía mundial evita unha desaceleración brusca, pero non recupera un crecemento elevado. As economías avanzadas medran a un ritmo reducido, mentres que as emerxentes continúan liderando a expansión global. Neste contexto, Estados Unidos, a zona euro, China e India seguen sendo actores clave para entender a evolución da economía mundial, malia que o protagonismo relativo dos países emerxentes de Asia aumenta dentro do sistema económico internacional.

A inflación e os tipos de xuro

Tras manterse en niveis relativamente moderados durante a década anterior á pandemia, os prezos comezaron a subir con rapidez a partir de 2021 como consecuencia de diversos factores, como a recuperación da demanda global, as disrupcións nas cadeas de subministracións debido ás tensións xeopolíticas e o forte aumento dos prezos da enerxía.

O máximo recente de inflación global rexistrouse en 2022, cando a cifra alcanzou aproximadamente o 8,8 %. Desde entón, as presións inflacionistas diminuíron de maneira progresiva grazas ao endurecemento da política monetaria e á moderación dos prezos enerxéticos. En 2025 a inflación mundial sitúase arredor do 5,4 %, o que supón unha redución significativa respecto aos niveis máximos marcados nos anos anteriores, aínda que por riba dos obxectivos de inflación de moitos bancos centrais.

O aumento da inflación levou os principais bancos centrais a adoptar políticas monetarias restritivas a partir de 2022. Tanto a Reserva Federal de Estados Unidos como o Banco Central Europeo iniciaron ciclos de subidas de tipos de xuro co obxectivo de conter a alza dos prezos. A Reserva Federal actuou con maior rapidez, mentres que o Banco Central Europeo iniciou as subidas algo máis

tarde, pero en ambos os casos os incrementos foron moi significativos. O gráfico 4 mostra o punto medio do rango dos *Fed Funds* da Reserva Federal e o tipo da facilidade de depósito do BCE entre 2018 e 2025, e reflicte o xiro da política monetaria en Estados Unidos e na zona euro.

Antes da pandemia, a Reserva Federal xa iniciara unha subida gradual de tipos, apoiada nunha economía estadounidense máis dinámica. En cambio, o Banco Central Europeo mantivo tipos negativos durante varios anos, debido ao baixo crecemento e a unha inflación reducida na zona euro.

Coa pandemia de 2020, a Reserva Federal reduciu rapidamente os tipos ata niveis próximos a cero para soste a actividade económica, mentres que o BCE mantivo a súa política expansiva.

O cambio máis importante produciuse a partir de 2022, cando o forte incremento da inflación obrigou a estes bancos centrais a endurecer a súa política monetaria. Os tipos acadaron os seus máximos entre 2023 e 2024: por riba do 5 % en Estados Unidos e arredor do 4 % na zona euro. Ante a subida de prezos (debido á maior demanda, ás complicacións xeopolíticas, aos problemas de subministración e á alza dos combustibles) respondeuse con aumentos de tipos que buscaban encarecer o crédito e moderar o consumo e o investimento.

En 2025 comeza unha fase distinta. A inflación redúcese respecto aos máximos anteriores, o que permite iniciar baixadas graduais de tipos, en especial na zona euro. Porén, os tipos seguen sendo relativamente altos fronte aos anos de política monetaria expansiva, polo que non se pode falar dunha volta aos niveis previos á crise de inflación.

En conxunto, 2025 pódese interpretar como un ano de transición: os bancos centrais empezan a relaxar a súa política, pero manteñen unha actitude prudente para evitar novas repuntas de inflación. O BCE avanzou máis rápido nas baixadas debido ao menor dinamismo económico europeo, mentres que a Reserva Federal actuou con máis cautela a causa da maior resistencia da economía estadounidense.

Mercados financeiros, tipos de xuro e débeda pública

A evolución dos mercados financeiros internacionais en 2025 está estreitamente relacionada co cambio de expectativas sobre a política monetaria. A redución gradual de tipos, a medida que a inflación se moderaba, favoreceu un contorno máis positivo para os activos financeiros, en especial para a renda variable, ao diminuír o custo de financiamento das empresas e facer menos atractivos os activos de renda fixa. Porén, o impacto da baixada de tipos no investimento non é automático, depende tamén das expectativas de beneficios empresariais, do crecemento económico e da confianza dos investidores.

En Estados Unidos, os principais índices bolsistas mostran en 2025 unha evolución favorable, apoiados pola fortaleza da economía e polo bo comportamento das grandes empresas tecnolóxicas. O desenvolvemento de novas aplicacións de intelixencia artificial reforzou as expectativas de crecemento deste sector, impulsando a valoración de compañías vinculadas á tecnoloxía, semicondutores, servizos dixitais e computación na nube. Este factor contribuíu a que o mercado estadounidense mantivese un maior dinamismo fronte a outras rexións.

En Europa, a evolución dos mercados tamén foi positiva, pero máis moderada. O menor crecemento económico, a debilidade dalgúns sectores industriais e a maior exposición aos custos

enerxéticos limitaron o avance dos índices europeos en comparación cos estadounidenses. Con todo, a expectativa de baixadas de tipos por parte do Banco Central Europeo favoreceu unha mellora do sentimento investidor, ao reducir a presión sobre o financiamento empresarial e aumentar o atractivo relativo da renda variable.

Malia este contexto máis favorable, os mercados financeiros internacionais seguen condicionados por diversos factores de incerteza. Entre eles destacan as tensións xeopolíticas, a evolución dos prezos da enerxía, os conflitos comerciais, a situación fiscal dalgunhas economías avanzadas e a posibilidade de que a inflación tarde máis do previsto en volver de forma estable ao obxectivo dos bancos centrais. Estes elementos explican que, a pesar do comportamento xeral positivo dos mercados, persista certa volatilidade.

En conxunto, a evolución dos mercados financeiros en 2025 reflicte un equilibrio entre dúas forzas. Por un lado, a moderación da inflación, o desenvolvemento tecnolóxico e a expectativa de baixadas de tipos melloraron as perspectivas dos investidores. Por outro, a incerteza económica e xeopolítica continúa limitando o optimismo. Esta combinación explica que os mercados mostrasen unha evolución relativamente favorable, pero aínda condicionada pola cautela.

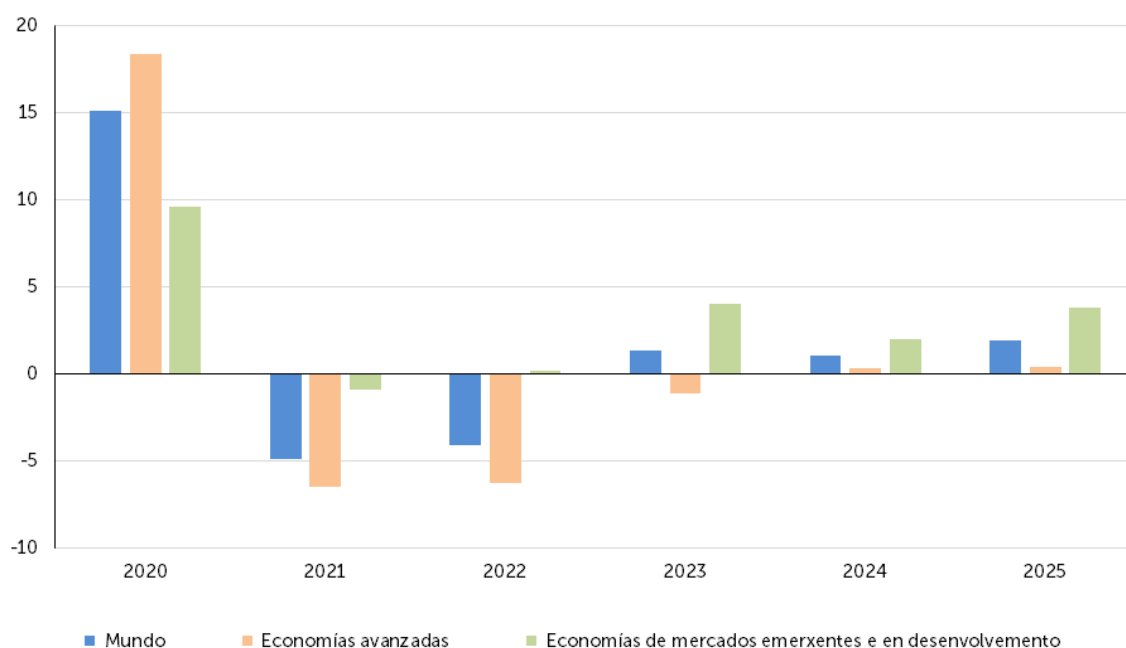
Outro elemento directamente relacionado cos mercados financeiros é a evolución da débeda pública. O aumento dos tipos de xuro rexistrado nos últimos anos incrementou os custos de financiamento dos Estados, facendo que a débeda se convertese nunha vulnerabilidade macroeconómica importante.

O elevado nivel de débeda pública e privada acumulado en numerosos países continúa representando un aspecto relevante de vulnerabilidade macroeconómica. Tras o forte incremento do gasto público rexistrado durante a pandemia, moitos países manteñen niveis de débeda pública significativamente superiores aos observados antes de 2020.

Segundo o Fondo Monetario Internacional, a débeda pública mundial sitúase arredor do 93 % do PIB mundial en 2025. O gráfico 5 mostra que o proceso de consolidación fiscal iniciado tras os excesos

Gráfico 5

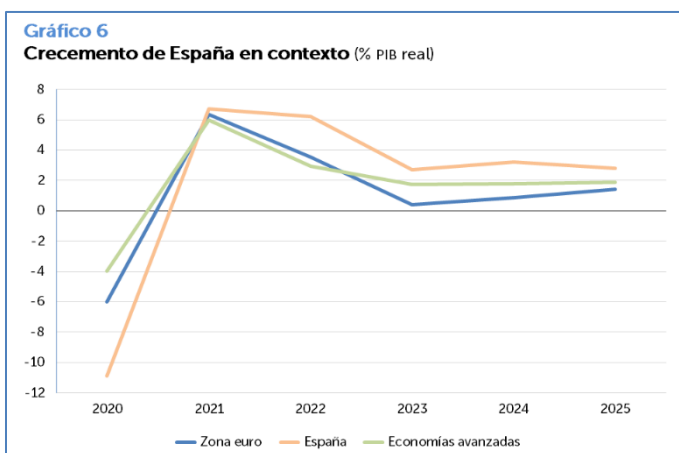
Débeda bruta sobre o PIB
(Variación de puntos porcentuais)

da pandemia só foi posible en 2021 e 2022; a situación internacional posterior levou outra vez a incrementar a débeda, que seguiu medrando en 2025.

A economía española en 2025: crecemento sólido nun contexto de desaceleración europea

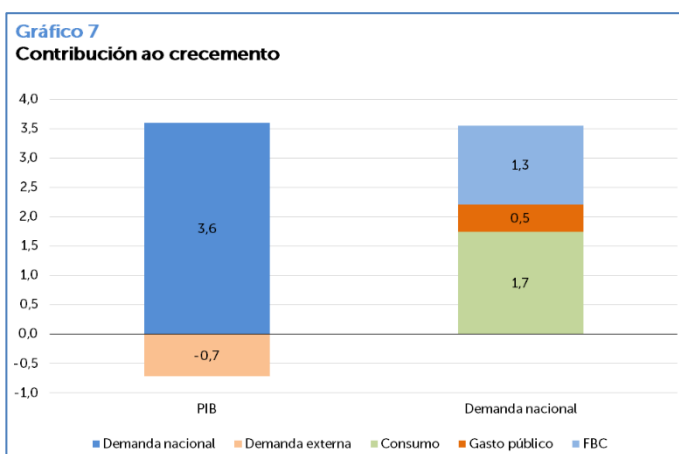
O desempeño global da economía española en 2025 pódese considerar positivo no contexto internacional, pero menos excepcional que o rexistrado en 2024. Tal e como reflicte o gráfico 6, a economía mantivo un ritmo de crecemento superior ao da zona euro e ao das economías avanzadas, apoiada principalmente na demanda interna, no bo comportamento do mercado laboral e na resistencia do consumo privado. Non obstante, tamén se fixeron máis visibles algunhas debilidades estruturais, en particular a baixa produtividade, a elevada dependencia do emprego para xerar crecemento e unha inflación que, malia moderarse respecto aos anos de maior tensión, continuou por riba do obxectivo do 2 %.

En 2025, o PIB de España medrou un 2,8 %, segundo a Contabilidade Nacional Trimestral do INE. Esta cifra supón unha desaceleración respecto ao 3,5 % rexistrado en 2024, pero mantén a economía española claramente por riba da media da zona euro e das economías avanzadas. A pesar de que España continúa crescendo máis que os grupos económicos aos que pertence, a diferenza entre as taxas é lixeiramente menor que o ano anterior. A economía española consolida a recuperación posterior á pandemia e conserva un diferencial positivo de crecemento nun contexto europeo

caracterizado pola debilidade industrial, a incerteza xeopolítica e uns custos financeiros aínda elevados.

O crecemento económico de 2025 estivo impulsado sobe todo pola demanda interna, que achegou 3,6 puntos ao aumento anual do PIB, mentres que a demanda externa tivo unha participación negativa de -0,7 puntos. Esta é unha diferenza importante respecto a anos anteriores nos que o sector exterior contribuía positivamente ao crecemento económico. A achega dos distintos compoñentes móstrase no gráfico 7.

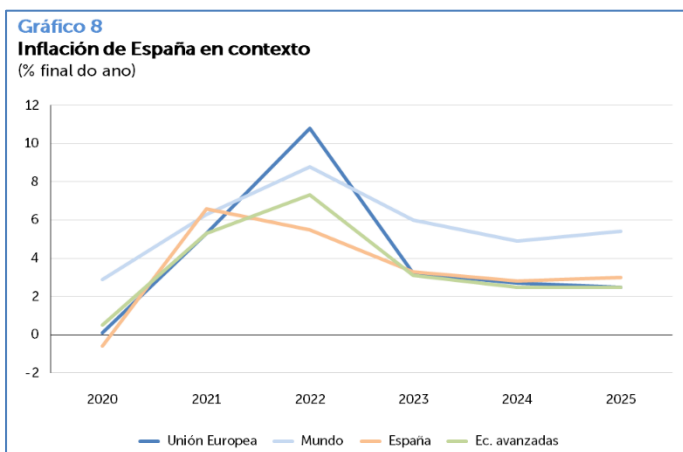

O consumo dos fogares mantivo un comportamento positivo ao longo de 2025. A creación de emprego, a mellora dos salarios nominais e a moderación parcial da inflación permitiron que as familias conservasen capacidade de gasto. Aínda así, o consumo non estivo exento de limitacións, xa que o encarecemento acumulado dos prezos nos anos anteriores reduciu en moitos casos o poder adquisitivo real. Ademais, os custos da vivenda e dos servizos continuaron exercendo presión sobre a renda dispoñible, en especial nos fogares con menor nivel de ingresos.

O gasto público seguiu contribuíndo ao crecemento, pero nun contexto de maior vixilancia fiscal. A economía española logrou reducir o déficit público en 2025 ata arredor do 2,4 % do PIB, (2,2 % se se exclúe o gasto extraordinario asociado á DANA), mellorando o dato do ano anterior. A débeda pública tamén descendeu a niveis inferiores aos de exercicios anteriores, situándose aproximadamente no 101 % do PIB. O crecemento económico, o aumento da recadación e a mellora do emprego permitiron compatibilizar certo dinamismo do gasto cunha corrección gradual dos desequilibrios fiscais.

De igual xeito, o investimento mostrou unha evolución favorable. A formación bruta de capital continuou recuperándose, sobre todo na construción e nalgúns ramas vinculadas á modernización produtiva. Segundo o INE, no cuarto trimestre de 2025 a formación bruta de capital medrou un 1,9 % respecto ao trimestre anterior, o que reflicte unha mellora da confianza empresarial e unha maior capacidade de investimento nun contexto de tipos de xuro máis estables. Con todo, o investimento segue sendo unha das variables clave para mellorar a produtividade futura, xa que o crecemento español continúa dependendo en exceso do aumento do emprego.

A demanda externa tivo un comportamento menos favorable que en 2024. En 2025 as exportacións de bens e servizos mantiveron taxas positivas, a pesar de que a debilidade dalgúns socios europeos, sobre todo no sector industrial, limitou o incremento das exportacións de bens. Non obstante, as importacións medraron con máis forza que as exportacións polo dinamismo da demanda interna e, como consecuencia, o sector exterior restou crecemento ao PIB.

En canto aos prezos, o gráfico 8 mostra a inflación española en contexto. Tras acadar niveis moi elevados en 2021 e 2022, a inflación reduciuse de forma significativa en 2023 e 2024, e 2025 acabou cunha cifra moi similar a estes anos anteriores, arredor do 3 %. O obxectivo era o 2 %, mais non se produciu unha caída clara que permitise achegarse a esta cifra. En comparación co mundo, España presenta unha inflación máis moderada; porén, se comparamos as súas cifras coas da Unión Europea e as das economías avanzadas, a súa posición é menos favorable que noutros anos. Isto

suxire que a economía española conseguiu controlar parcialmente o proceso inflacionista, pero aínda existen presións internas nos prezos.

A moderación da inflación debeuse, en parte, á estabilización dos prezos enerxéticos e á desaparición dalgúns dos efectos máis intensos derivados da crise de subministracións e da guerra en Ucraína. Non obstante, en 2025 persistiron as presións inflacionistas en alimentos, servizos, vivenda e restauración.

Durante 2025, o mercado laboral español mantivo unha evolución moi positiva. No derradeiro trimestre do ano, o número de ocupados situouse en 22.463.300 persoas, tras aumentar en 605.400 ocupados nos doce meses anteriores. A taxa de paro descendeu ata o 9,93 %, situándose por debaixo do 10 % por primeira vez en moitos anos. Estes datos confirman que o emprego seguiu sendo un dos principais motores da economía española. A mellora do mercado laboral tamén se manifestou na importante redución da temporalidade iniciada tras a reforma laboral. Con todo, permanecen problemas estruturais importantes, como o paro xuvenil, a elevada taxa de desemprego en comparación coa media europea e as diferenzas entre comunidades autónomas.

Unha das principais debilidades da economía española en 2025 continuou a ser a produtividade. Segundo o INE, no cuarto trimestre de 2025 a produtividade por posto de traballo equivalente a tempo

completo rexistrou unha variación interanual do -0,1 %, mentres que a produtividade por hora traballada subiu só un 0,5 %. Isto indica que boa parte do crecemento económico aínda se explica polo incremento do número de traballadores e das horas traballadas, máis que por unha mellora clara da eficiencia produtiva.

En conxunto, 2025 foi outro ano positivo para a economía española. O PIB medrou por riba da media europea, o emprego alcanzou máximos históricos, o paro descendeu por debaixo do 10 % e os desequilibrios fiscais continuaron corrixíndose. Porén, a economía tamén mostrou límites importantes: a inflación seguiu por riba do obxectivo, a demanda externa restou crecemento, a produtividade avanzou moi pouco e a débeda pública permaneceu nun nivel elevado. Os principais retos son estruturais: aumentar a produtividade, mellorar a calidade do emprego, reducir o paro xuvenil, reforzar o investimento tecnolóxico e garantir que o crecemento económico non dependa só do incremento da poboación ocupada.

Transformacións estruturais da economía mundial

Ademais da evolución da produción, os prezos e os mercados financeiros, a economía mundial en 2025 continúa sometida a transformacións estruturais profundas. Estes cambios non afectan só a estas cifras macroeconómicas senón tamén á forma na que os países producen, comercian, invisten, innovan e organizan os seus mercados laborais.

Entre as transformacións máis relevantes destacan a dixitalización e o rápido desenvolvemento da intelixencia artificial, a transición enerxética, a reorganización das cadeas globais de valor e os cambios no mercado laboral derivados da automatización e das novas tecnoloxías. Estes procesos están modificando a competitividade das economías, a distribución internacional da produción e as oportunidades de desenvolvemento dos distintos países.

O ano 2025 transcorre nun contexto internacional máis fragmentado que nas décadas anteriores. A globalización avanza, pero non o fai só baixo criterios de eficiencia económica. Cada vez teñen máis peso a seguridade económica, a autonomía estratéxica, o control tecnolóxico, a redución da dependencia exterior e a capacidade dos países para protexer sectores considerados críticos.

Dixitalización e intelixencia artificial

A dixitalización segue sendo un dos principais motores de cambio da economía mundial. As empresas, as Administracións públicas e os fogares incorporan tecnoloxías dixitais ás súas actividades cotiás (o comercio electrónico, os servizos na nube, a automatización de procesos, a análise masiva de datos...). Dentro deste proceso destaca especialmente a intelixencia artificial (IA), que reúne as tecnoloxías capaces de realizar tarefas que normalmente requiren aptitudes humanas, como recoñecer patróns, xerar textos ou imaxes, tomar decisións, automatizar procesos ou analizar grandes volumes de información. En 2025, a IA consolídase como unha das tecnoloxías máis influentes no funcionamento da economía global.

O desenvolvemento da IA está a transformar numerosos sectores produtivos. Na industria permite mellorar a automatización, o mantemento predictivo e a eficiencia dos procesos de fabricación. Nos servizos financeiros facilita a análise de riscos, a detección de fraudes e a personalización de produtos. No comercio permite mellorar a loxística, a publicidade dixital e a atención ao cliente. Tamén se está aplicando á sanidade, á educación, á agricultura, ao transporte e á xestión pública.

Segundo estimacións do *Stanford IA Index*, o investimento global en tecnoloxías de intelixencia artificial aumentou de maneira significativa durante os últimos anos polo interese de empresas e gobernos por liderar esta transformación tecnolóxica. En 2025, o investimento mundial neste sector supera os 200.000 millóns de dólares.

As principais potencias económicas están reforzando as súas estratexias dixitais. Estados Unidos mantén unha posición de liderado grazas ao peso das súas grandes empresas tecnolóxicas, á súa capacidade de financiamento e á fortaleza do seu ecosistema de innovación. China tamén ocupa unha posición central, apoiada no tamaño do seu mercado, na súa capacidade industrial e na intervención estratéxica do Estado. A Unión Europea (UE), pola súa parte, intenta reforzar a súa autonomía tecnolóxica mediante regulación, investimento público, impulso á dixitalización empresarial e desenvolvemento de infraestruturas dixitais propias.

Con todo, esta transformación tamén é unha fonte potencial de aumento das desigualdades. A capacidade de aproveitar a IA non está repartida de maneira igualitaria. As economías avanzadas dispoñen de máis recursos financeiros, máis persoal cualificado, mellores infraestruturas dixitais e empresas con maior poder de investimento. Pola contra, moitos países en desenvolvemento teñen dificultades para garantir acceso universal a Internet, formar traballadores en competencias dixitais ou desenvolver sistemas propios de innovación.

Como consecuencia, a dixitalización pode aumentar a produtividade e crear novas oportunidades económicas, pero tamén ampliar a fenda tecnolóxica entre países. O risco é que os beneficios da revolución dixital se concentren nas economías xa máis avanzadas e nun número reducido de grandes empresas tecnolóxicas, mentres que outras rexións queden atrasadas.

Transición enerxética e cambio climático

Outra das grandes transformacións estruturais da economía mundial en 2025 é a transición enerxética. A substitución progresiva dun modelo baseado nos combustibles fósiles por outro baseado en fontes de enerxía máis limpas e sostibles está directamente relacionada co cambio climático, principalmente polo incremento das emisións de gases de efecto invernadoiro.

En 2025, moitos gobernos manteñen políticas orientadas a reducir as emisións, fomentar as enerxías renovables, mellorar a eficiencia enerxética e promover novos sectores industriais vinculados á economía verde. Esta transición enerxética non é só unha cuestión ambiental, senón tamén económica e xeopolítica, porque afecta a competitividade das empresas, a seguridade da subministración enerxética e a posición internacional dos países.

Segundo a Axencia Internacional da Enerxía, as enerxías renovables representan arredor do 32 % da xeración eléctrica mundial en 2025. Este dato mostra un avance significativo en comparación coa situación de hai unha década, aínda que tamén indica que a enerxía mundial segue dependendo en gran medida dos combustibles fósiles. O crecemento da enerxía solar e eólica foi particularmente importante nos últimos anos. A redución dos custos tecnolóxicos, as melloras na eficiencia dos paneis solares e dos aeroxeradores, os incentivos públicos para reducir a dependencia exterior e a maior preocupación polo cambio climático favoreceron a expansión destas fontes.

Malia todo, a transición enerxética tamén presenta notables dificultades. En primeiro lugar, require grandes volumes de investimento en infraestruturas, redes eléctricas, almacenamento de enerxía, transporte sostible e modernización industrial. En segundo lugar, xera custos de adaptación para sectores intensivos en enerxía, como a industria pesada, o transporte ou a automoción. En terceiro lugar, pode producir desigualdades se os custos da transición recaen de maneira desproporcionada sobre os fogares con menor renda ou sobre rexións dependentes de actividades tradicionais.

Reorganización do comercio internacional e das cadeas globais de valor

A organización do comercio internacional e das cadeas globais de valor está a cambiar de maneira significativa. Durante as décadas de maior expansión da globalización moitas empresas organizaron a súa produción buscando principalmente reducir custos e mellorar a eficiencia, o que levou á fragmentación internacional da produción e ao forte crecemento do comercio mundial. Porén, as crises recentes puxeron de manifesto a vulnerabilidade deste modelo. A pandemia da COVID-19, os

problemas nas cadeas de subministración, a guerra en Ucraína, as tensións entre Estados Unidos e China e o aumento da incerteza xeopolítica fixeron que empresas e gobernos reconsiderasen as súas estratexias produtivas.

En 2025, moitas empresas continúan diversificando provedores e reorganizando as súas cadeas de subministración para reducir riscos. Neste contexto aparecen conceptos como *nearshoring* (trasladar parte da produción a países próximos xeograficamente ao mercado final), *reshoring* (devolver actividades produtivas ao país de orixe) e *friendshoring* (concentrar relacións comerciais e produtivas en países considerados aliados ou politicamente máis fiables). Aínda que estes procesos non implican a desaparición da globalización, si supoñen unha transformación do seu funcionamento.

O comercio internacional segue sendo fundamental, pero está máis condicionado por criterios de seguridade, control tecnolóxico e autonomía estratéxica. Sectores como os semicondutores, a enerxía, a defensa, os medicamentos, a alimentación, as materias primas críticas ou a intelixencia artificial pasaron a ser considerados estratéxicos por moitos gobernos.

A esta reorganización das cadeas globais súmanse novas barreiras ao comercio. As barreiras comerciais son obstáculos que dificultan ou encarecen o intercambio de bens e servizos entre países. Tradicionalmente, as máis visibles foron os aranceis, mais en 2025 gañan importancia as barreiras non arancelarias, que son requisitos ou normas que non adoptan a forma dun imposto directo, malia que condicionan o acceso aos mercados.

Entre estas barreiras non arancelarias destacan as regulacións técnicas, os requisitos sanitarios e fitosanitarios, as normas de seguridade, os procedementos de certificación, os controis de calidade, as esixencias ambientais e os trámites administrativos. Estas medidas poden ter obxectivos lexítimos, como protexer a saúde, garantir a seguridade dos consumidores ou preservar o medio ambiente, aínda que tamén poden aumentar os custos para as empresas exportadoras e dificultar a participación de determinados países no comercio internacional.

O impacto destas barreiras non é igual para todos. As economías avanzadas adoitan dispoñer de máis recursos para cumprir os estándares internacionais; mentres que os países menos adiantados se enfrontan a maiores dificultades para adaptarse, o que impide que parte das súas exportacións potenciais cheguen aos grandes mercados internacionais.

En consecuencia, a reorganización do comercio mundial presenta unha dobre cara. Por unha banda, pode aumentar a resiliencia das economías e reducir a dependencia excesiva de provedores afastados ou politicamente inestables. Por outra, pode facer o comercio internacional máis fragmentado, máis custoso e menos accesible para os países con menor nivel de desenvolvemento.

Cambios no mercado laboral global

As transformacións tecnolóxicas, produtivas e comerciais tamén están modificando os mercados laborais. A dixitalización, a automatización e a intelixencia artificial están cambiando o tipo de tarefas que realizan os traballadores, as competencias que demandan as empresas e a organización interna de moitos sectores.

A automatización non implica necesariamente a desaparición completa dos empregos, pero si unha transformación das funcións que se realizan dentro de cada posto de traballo. Algunhas tarefas rutinarias poden ser substituídas por tecnoloxía, mentres crecen as necesidades de perfís cualificados en programación, análise de datos, ciberseguridade, mantemento tecnolóxico, xestión dixital ou deseño de procesos.

Segundo o Foro Económico Mundial, o mercado laboral global non só se enfronta á creación e destrución de empregos, senón tamén á transformación interna das ocupacións existentes.

Este proceso xera oportunidades e riscos. Entre as oportunidades destacan o aumento da produtividade, a creación de novos sectores de actividade, a mellora da eficiencia empresarial e a aparición de empregos vinculados á economía dixital e verde. Entre os riscos sobresaen a desaparición de determinados postos rutineiros, a precarización dalgunhas actividades, a polarización entre traballadores cualificados e non cualificados e o incremento das desigualdades salariais.

A formación continua convértese nun elemento central, os traballadores precisan actualizar as súas competencias ao longo da vida laboral para adaptarse aos cambios tecnolóxicos. Ao mesmo tempo, os sistemas educativos e as políticas públicas deben responder con maior rapidez ás novas necesidades do mercado de traballo.

En 2025, os países con maior capacidade para investir en educación, formación profesional, competencias dixitais e innovación están mellor situados para beneficiarse destes cambios. Pola contra, aqueles con sistemas educativos máis débiles, menor acceso á tecnoloxía ou maior informalidade laboral poden ver ampliadas as súas dificultades.

En síntese, as transformacións estruturais da economía mundial en 2025 mostran unha economía global en cambio profundo. A dixitalización, a intelixencia artificial, a transición enerxética, a reorganización do comercio internacional e a transformación do emprego ofrecen oportunidades para mellorar a produtividade e avanzar cara a modelos máis sostibles. Non obstante, tamén poden aumentar as desigualdades entre países, empresas e traballadores se non van acompañadas de investimento, formación, cooperación internacional e políticas públicas adecuadas.

A Axenda 2030 e os obxectivos de desenvolvemento sostible

A economía mundial en 2025 continúa crescendo, a inflación tende a moderarse e as transformacións tecnolóxicas e enerxéticas avanza con rapidez. Porén, estes progresos non se traducen automaticamente nunha mellora equilibrada das condicións de vida da poboación mundial. A cuestión central xa non é só se a economía mundial medra, senón se ese crecemento permite avanzar cara a un desenvolvemento máis xusto, sostible e compartido.

O informe das Nacións Unidas sobre os obxectivos de desenvolvemento sostible (ODS) aprobados en 2015 indica que só o 35 % das metas con datos dispoñibles están ben encamiñadas ou avanza de forma moderada; mentres que case a metade progresan demasiado lentamente, e un 18 % retrocederon. Isto resume a situación: existen avances reais, pero insuficientes para cumprir a Axenda 2030 no prazo previsto.

A principal dificultade non está na falta de diagnósticos nin de compromisos, senón na capacidade real de transformar esas intencións en resultados concretos. O cumprimento dos ODS depende de múltiples factores: crecemento económico, financiamento público, cooperación internacional, estabilidade política, capacidade institucional e acceso á tecnoloxía.

O contexto actual é moito máis complexo que o de 2015, xa que nesta última década se produciron crises encadeadas: a pandemia da COVID-19, o aumento da inflación, o encarecemento da enerxía e dos alimentos, a guerra en Ucraína, os conflitos en Oriente Medio, o endurecemento das condicións financeiras e unha maior frecuencia de fenómenos climáticos extremos. Estas crises tiveron efectos acumulativos que levaron a moitos países a incrementar o gasto público para compensar os impactos e protexer a poboación, pero a subida dos tipos de xuro encareceu a débeda, reducindo a capacidade de financiamento no futuro.

Pobreza e vulnerabilidade social

O ODS 1, relativo á fin da pobreza, continúa sendo un dos máis difíciles de cumprir. En 2025, máis de 800 millóns de persoas viven en pobreza extrema. Ademais, só unha minoría de países está en camiño de reducir de forma significativa a súa pobreza antes de 2030.

A pobreza non se limita aos casos máis extremos. O Banco Mundial estima que miles de millóns de persoas viven con ingresos baixos, o que reflicte unha situación de vulnerabilidade moi ampla. A inflación recente tivo un impacto especialmente negativo nos fogares con menor renda. O encarecemento dos alimentos, da enerxía e da vivenda reduciu o poder adquisitivo das familias máis vulnerables.

O ODS 2, centrado na fame e na seguridade alimentaria, tamén presenta graves dificultades. Case unha de cada once persoas padece fame e máis de 2.000 millóns sofren inseguridade alimentaria. A situación está relacionada non só coa pobreza, senón tamén cos conflitos armados, co cambio climático, co aumento dos prezos e coa dependencia das importacións.

Saúde, educación e traballo decente

O ODS 3, dedicado á saúde, mostra avances, como a redución da mortalidade materna e infantil. Porén, as cifras mantéñense elevadas e existen fortes desigualdades entre países. Moitos sistemas sanitarios continúan sendo fráxiles, sobre todo nos países con menos recursos.

No ámbito educativo (ODS 4), en 2025 conségtase un incremento relevante no acceso á escola desde 2015, pero aínda hai 272 millóns de nenos e mozos que permanecen fóra do sistema educativo. As diferenzas en porcentaxe de escolarización entre países de renda alta e baixa son moi grandes, e están en boa medida determinadas por factores como a pobreza, a falta de recursos ou os conflitos. A educación é clave para mellorar as oportunidades laborais e reducir a pobreza; a súa falta pode perpetuar a desigualdade.

En canto ao emprego (ODS 8), o crecemento económico non garante traballo digno. A taxa de desemprego mundial é relativamente baixa, pero preto do 58 % dos traballadores están na economía informal, sen protección laboral, e o traballo infantil aínda persiste.

Desigualdade, débeda e falta de financiamento

A desigualdade (ODS 10) segue sendo un dos grandes retos. Non se refire só aos ingresos, senón tamén ás diferenzas no acceso a servizos básicos como saúde, educación ou tecnoloxía.

A ONU sinala que os países en desenvolvemento afrontan unha brecha anual de financiamento de arredor de 4 billóns de dólares para cumprir os ODS. Isto amosa que o problema non é só político, senón tamén financeiro; os países con maior capacidade económica seguen avanzando, mentres que outros quedan descolgados debido á pobreza, á débeda ou á inestabilidade.

Os países desenvolvidos teñen máis capacidade para financiar servizos públicos, mentres que os países en desenvolvemento dispoñen de menos recursos. E dentro dos propios estados, o crecemento económico non sempre se distribúe de forma equitativa, o que pode ampliar a separación entre ricos e pobres.

A débeda é outro problema clave. Moitos países destinan grandes cantidades ao seu pagamento, o que reduce os recursos dispoñibles para políticas públicas. Asemade, a falta de financiamento limita o investimento necesario para cumprir os ODS.

Este contexto crea un círculo difícil de romper: as nacións máis pobres necesitan investir máis, pero teñen menos capacidade para facelo. Ademais, a axuda internacional ao desenvolvemento reduciuse recentemente, o que agrava a situación.

Acción climática e xustiza ambiental

O cambio climático (ODS 13) é un dos desafíos máis graves. En 2024 rexistrouse a temperatura máis alta da historia, o que evidencia que o avance na acción climática é insuficiente.

A resposta ao cambio climático require dúas liñas de actuación: a mitigación (reducir emisións) e a adaptación (diminuír os impactos). Aínda que hai avances en políticas climáticas e prevención de danos, os recursos dispoñibles son insuficientes.

O impacto do cambio climático é global, pero non afecta a todos por igual. Os países máis vulnerables, que contribuíron menos ás emisións, son os máis prexudicados polas secas, inundacións e outros fenómenos extremos. Ademais, a transición ecolóxica debe ser xusta. Se os custos se concentran nos grupos máis vulnerables, poden xurdir resistencias sociais que dificulten o proceso.

Paz, migracións e crises humanitarias

A paz e as institucións (ODS 16) son fundamentais para o desenvolvemento. En 2025, os conflitos armados seguen sendo un dos principais obstáculos. Provocan destrución, interrompen a actividade económica e dificultan a aplicación de políticas públicas. Os conflitos tamén teñen efectos económicos globais, ao influír nos prezos da enerxía e dos alimentos, nas cadeas de subministración e na estabilidade financeira.

Unha das consecuencias máis visibles é o aumento dos desprazamentos forzosos. Máis de 117 millóns de persoas víronse obrigadas a abandonar os seus fogares por guerras, persecución ou crises. Este fenómeno afecta a numerosos ODS, desde a pobreza ata a educación e a saúde.

Ademais, a xestión internacional das migracións é desigual, xa que moitos países con menos recursos soportan unha gran parte da carga.

Valoración final: unha axenda en risco

En conxunto, 2025 mostra avances parciais, pero non suficientes para cumprir a Axenda 2030. A economía mundial continúa medrando, pero este crecemento non resolve problemas fundamentais como a pobreza, a desigualdade ou o cambio climático.

Os datos globais confirman: centos de millóns de persoas seguen en pobreza extrema; miles de millóns sofren inseguridade alimentaria; millóns de nenos non teñen acceso á educación; a maior parte do emprego é informal, e persiste unha gran falta de financiamento.

Para recuperar a viabilidade da Axenda 2030 será necesario reforzar o financiamento internacional, aliviar a débeda dos países máis vulnerables, acelerar a acción climática, mellorar os sistemas públicos e fortalecer a cooperación global. Sen estes cambios, o cumprimento dos ODS seguirá en risco.

Conclusión e perspectivas

En conxunto, 2025 foi un ano de crecemento moderado, estabilización parcial da inflación e continuidade das transformacións estruturais da economía mundial. A actividade económica global evitou unha desaceleración intensa, pero viuse limitada por importantes riscos: a fragmentación xeopolítica, o elevado endebemento, as condicións financeiras aínda restritivas e a desigual capacidade dos países para adaptarse aos cambios tecnolóxicos, enerxéticos e comerciais.

A principal característica do ano foi a desigualdade do crecemento. As economías avanzadas medraron a un ritmo reducido, mentres que as economías emerxentes, especialmente Asia, continuaron liderando a expansión global. Ao mesmo tempo, a dixitalización, a intelixencia artificial, a transición enerxética e a reorganización das cadeas globais de valor confirmaron que a economía mundial está entrando nunha etapa distinta, na que a competitividade dependerá cada vez máis da innovación, da autonomía estratéxica, da seguridade económica e da capacidade de adaptación dos traballadores e das empresas.

No caso de España, 2025 pode considerarse un ano positivo, cun crecemento superior ao da zona euro, unha evolución favorable do emprego e unha corrección gradual dos desequilibrios fiscais. Porén, tamén se manteñen retos importantes: a baixa produtividade, o paro xuvenil, a inflación aínda por riba do obxectivo, a elevada débeda pública e a necesidade de reforzar o investimento tecnolóxico e produtivo. O principal desafío será transformar o bo comportamento do emprego nun crecemento máis baseado na produtividade, na innovación e na mellora da calidade do traballo.

Desde a perspectiva social e ambiental, o ano 2025 mostra que o crecemento económico non garante por si só un desenvolvemento equilibrado. A Axenda 2030 continúa en risco: a pobreza extrema, a inseguridade alimentaria, as desigualdades, os conflitos, os desprazamentos forzosos e o cambio climático limitan o avance dos obxectivos de desenvolvemento sostible. Isto evidencia que a estabilidade macroeconómica debe acompañarse de políticas públicas, financiamento internacional e cooperación multilateral para que o crecemento se traduza nunha mellora real das condicións de vida.

De cara aos próximos anos, as perspectivas dependerán da capacidade das economías para combinar estabilidade, produtividade, sostibilidade e cohesión social. Será necesario acelerar a transición enerxética, reducir a fenda dixital, adaptar os mercados laborais ás novas tecnoloxías, reforzar a cooperación internacional e mobilizar máis recursos para os países con menor capacidade financeira. En definitiva, o reto non será só manter o crecemento económico, senón conseguir que este sexa máis sostible, inclusivo e resistente fronte ás crises futuras.